

Список використаних джерел:

1. Правовий статус технологічних та наукових парків в Україні. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/pravo.status...parkiv_ukrayini
2. Про наукові парки. Закон України від 25 черв. 2009 р. № 1563-УІ (в ред. від 05.12.2012). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності наукових парків. Закон України від 16.06.2011 р. № 3524-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Аналіз рамкових умов діяльності і взаємодії елементів трикутника знань в Україні. – Режим доступу: <http://fktbum.ntu.edu.ua/wp-content/uploads/Analiz-ramochnykh-uslovijj.pdf>
5. Інформація про результати розширеного засідання Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Про стан реалізації Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/art_id=72367
6. Про державно-приватне партнерство. Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI (в ред. від 10.06.2018 р.). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Апальков С. С.

Дніпровський національний університет ім. Олесь Гончара (Україна)

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ФІНАНСУВАННЯ
МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Проблемам розвитку малого підприємництва та його фінансового забезпечення приділено багато уваги у працях українських науковців. Зокрема, ці питання висвітлені в роботах Л. В. Барбакової, У. З. Ватаманюк-Зелінської, .І. Варцаби, Г. М. Кампо, О. О.Другова, О. І. Куцика, І. А. Ломачінської, В. В. Сирветник-Царій, С. М. Сокотенюк. Водночас питання використання альтернативних фінансів, зокрема краудфандінвестингу та рівноправного кредитування, для фінансування інвестицій та оборотного капіталу малих підприємств у вітчизняній науці залишається малодослідженим. Є обмежена кількість праць, що висвітлює лише деякі аспекти П. М. Рубан [1], тощо.

Малі та середні компанії в пошуках джерел фінансування формують попит в Інтернет просторі на цифрові валюти та похідні фінансові інструменти цифрової економіки. Як наслідок, формуються нові сегменти фінансового ринку: краудфандінгу, краудінвесту, крипто валют тощо. Цифрові платформи нових сегментів фінансового ринку розміщуються в глобальному хмарному просторі, який майже не регулюється і тому є предметом зацікавленості широкого загалу користувачів, в тому числі для потоку «брудних» грошей, фінансування злочинності та тероризму.

Аналіз показує, що співвідношення малих і середніх підприємств в Україні відповідає світовим показникам. Велику частину МСП складають малі

підприємства, відповідно, 98,7% в США, 99% в ЄС і 94% в Україні. Більш того, співвідношення МСП до загальної кількості підприємств в США, ЄС і Україні також збігаються (близько 95% від числа всіх підприємств складають МСП) [2]. Не дивлячись на кількісну подібність в співвідношенні малих, середніх і великих підприємств в США, ЄС та Україні, істотною відмінністю українських підприємств є їх низька інноваційна активність. За даними статистичних досліджень, лише 17% промислових підприємств України займаються інноваційною діяльністю [3].

В умовах відсутності тривалої позитивної кредитної історії, менших обсягів обігу та вищих ризиків діяльності через її низьку диверсифікованість для малого підприємства досить складно отримати необхідну суму кредиту на прийнятних умовах. Крім того, підприємці часто не розглядають банківські кредити як можливе джерело формування своїх фінансових ресурсів через тривалу й ускладнену процедуру їх отримання, нестачу фахівців з фінансово-економічного обґрунтування і оцінки інвестиційних перспектив проектів та суб'єктивні негативні очікування щодо реальності отримання кредиту [4]. Навіть за наявності можливості отримання кредиту його умови по термінам, вартість, сума, вимоги до забезпечення та інші параметри часто є занадто обтяжливими або фінансово неприйнятними для малого підприємства.

З огляду на зазначені об'єктивні обмеження важливою складовою фінансового забезпечення діяльності і розвитку малих підприємств можуть стати моделі альтернативного фінансування.

Розглядаючи традиційні та альтернативні джерела формування фінансових ресурсів, слід враховувати наявні відмінності у залученні коштів для новостворених і вже функціонуючих підприємств. Внутрішні джерела фінансових ресурсів для новостворених підприємств формуються, як правило, за рахунок статутного капіталу, тоді як для функціонуючих підприємств, окрім цього, також доступні надходження власних фінансових ресурсів у вигляді прибутку й амортизаційних відрахувань. Відмінності також відстежуються і під час залучення позикових коштів. Так, банки з меншою пересторогою та на кращих умовах кредитують бізнеси з позитивною кредитною історією, досить тривалим досвідом роботи на ринку, а також своїх клієнтів, які мають у них відкриті активні банківські рахунки. Відповідно, для новоствореного підприємства, навпаки, значно простіше отримати фінансування з альтернативних джерел, зокрема використовуючи краудфандингові платформи, особливо у сфері діяльності інноваційного бізнесу, привабливого для значної кількості інвесторів.

Водночас, існують і певні ризики. По-перше, для підприємців існує ризик того, що озвучені на краудфандінгових платформах нові ідеї (особливо пов'язані з реалізацією технологічних проєктів) можуть бути запозичені іншими компаніями і реалізовані ними самостійно. При цьому завчасна захист прав промислової інтелектуальної власності (отримання патенту на винаходи, корисні моделі та ін.), яку було б бажано провести, в цьому випадку може бути ускладнена через те, що процес патентування є тривалою і дорогою процедурою. Та й скільки-небудь серйозні проєкти вимагають набагато більших грошей, ніж ті, що можливо зібрати на вітчизняних платформах, беручи до уваги скромні середньостатистичні доходи українців, відсутність у переважної їх числа прагнення до технічного новаторства і його підтримки, а також інформацію, що з'явилася згодом боязнь втягнутися в будь-яку фінансову авантюру.

По-друге, ризик є і для самих інвесторів, адже для них складно визначити, наскільки успішним може стати проєкт, які його перспективи, не кажучи вже про можливість шахрайства з боку його авторів. Платформи, на яких представлені проєкти, природно, не можуть відповідати за їх технічну можливість реалізувати, а тим більше за економічні результати.

Однією з вагомих причин того, що поки серйозних проблем майже не було (в тому числі і в Україні) у сфері використання альтернативного фінансування, є прагнення модераторів майданчиків попередньо щільно попрацювати з пропонуваними проєктами і їх авторами, щоб переконатися в серйозності їхніх намірів. Тому для проєктів з розвитку малого та середнього бізнесу краудфандінгова форма їх підтримки може бути переважно додатковою, за умови, що є абоз'явиться в подальшому головний канал фінансування, що представляє основний розмір необхідного капіталу. Використання краудфандінгу як методу співфінансування проєктів може розглядатися і як конкурентна перевага в зборі коштів і потребує критеріального оцінювання його переваг.

Список використаних джерел:

1. Рубанов П. М. Альтернативне онлайн-фінансування для малого підприємництва: крос-країновий аналіз // Інтелект XXI. – 2017. – № 5.– С. 89–95.
2. Кравчук О. Нове в класифікації суб'єктів господарювання. – 2012. [Електронний ресурс]. – URL: <https://goo.gl/QxnsDR>
3. Kovtunenکو K. V., Nesterenko O. V. Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine: the state and prospects of development // Ekonomichnyj forum. – 2017. – Vol. 2. – P. 17–23.
4. Кугій А. А., Сокотенюк С. М. Структурний аналіз фінансового забезпечення малого підприємництва // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – № 12. – С. 238–245.